

ELŐFIZETÉS:

Egész évre .. 12 kor.
Fél évre .. 6 kor.
Negyed évre .. 3 kor.

*
A lap szellemi részét illető
küldemények a szerkesztő-
nek, anyagiak a lap tulajdo-
nosnak küldendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DÍJ:

egy 1 hasábos petit sor 20 fill.,
többszöri hirdetésnél olcsóbb.
Nyitlér sora 50 fillér.
Bélyegdíj minden hirdetésnél
60 fillér.

A hirdetések BITTERMANN
NÁNDOR ÉS FIA könyv- és
könyomdájában fogadtatnak
el.
Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 20 fill.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 20 fill.

Az államvasutak szerepe az államháztartásban.

(P. C.) Országok és nemzetek anyagi erejének fokmérője az állami költségvetés és — a közlekedési forgalom. Ha az állami bevételek és kiadások közt megvan az egyensúly, ha az állam közlekedési intézményei az import és export szolgáltatásban fényes eredményeket érnek el, akkor az ország anyagi viszonyai nem juthatnak lejtőre.

1901. évi költségvetésünk, melynek realitáshoz kétség nem fér, az összes állami intézmények egészséges fejlesztése mellett fölösleggel záródik. Az államvasutak mult évi tiszta jövedelme pedig hivatalos kimutatások szerint meghaladta a százmillió koronát. Ország, melynek vasutjai egy évben (1899.) 40 millió tonna teher- és 61 millió utast szállítanak, 142 millió korona kiadással szemben 260 millió koronát bevesznek, csak munkálkodó, előretörő nemzet hazája lehet. Számok beszélnek! A magyar királyi államvasutak bevétele, a saját vonalait után, a folyó év első felében 98 333,076 korona volt, 7.338,524 koronával több a mult év első felének bevételeinél. Ha figyelemmel kísérjük az államvasutak bevételeiről és az állampénztárba beszállított fölöslegeiről szóló heti kimutatásokat, tisztába jöhetünk a nagyszabású szerepével, melylyel az államvasutak közgazdasági életünkben s így az államháztartásban részt vesz.

Az államvasutak rohamosan emelkedő jövedelmezősége azonban nem pusztá véletlen s nem egyedül a gazdasági és kereskedelmi viszonyok természetes következménye. A vasuti forgalom hatalmas emelkedése a vezetés céltudatosságában, szakértelmében és erélyében rejlik. A kereskedelemügyi miniszterium direktívái és az államvasutak fejének tevékenysége adják azokat a mozgató erőket, melyek az államvasutakat a nemzeti vagyonsodás céljaira alkalmassá és nélkülözhetelenné teszik.

Hegedűs Sándor kereskedelemügyi miniszter lelkének teljes erejével csüng a magyar közlekedésen; becsüvgyát helyezi a magyar vasutügy fölvirágoztatásába, új vonalakat épített, a régieket gondoztatja, modern forgalmi eszközökkel szerelteti fel, a vasuti személyzetnek terhes munkáját

leszállítja, épít új, a kor követelményeinek megfelelő indóházakat, hidakat, beosztja az államvasutak ezerbogu gépezetének szervezetét, a vidék érdekében felosztja a vonalakat, munkát és hatásköröket rendez. Közben tárgyal a tarifák egyszerűség és egyöntetősége ügyében, a közönség és kereskedővilág is tisztában legyen az áruszállítás titkaival. Szóval: Hegedűs Sándor becsüvgyát, kitűnő szakismereteit és hatalmas szervező talentumát szenteli a vasutügy fejlesztésének s ezzel az állami jövedelmek egy nagy és kiapadhatatlan forrását nyitja meg örök időkre.

Az államvasutak élén Ludvig Gyula igazgatósági elnök áll, aki nem kisebb szakértelemmel és buzgósággal bizonyítja évek sora óta azt az erőt, melyet benne a magyar vasutügy bír. A nagy nemzeti mű tökéletesítése körül kiváló érdemeket szerzett, bizonyosság rá a folyó évben Budapestent tartott vasutegyleti jubileumi ülés, mely alkalommal kiderült, hogy a magyar királyi államvasutak, illetve annak elnök-igazgatója az európai vasutügy vezetője, oszlopa és lelkesítő szelleme. Ugyanerről tett tanúbizonyságot legutóbb a párisi vasuti kongresszus is. Az ő érdeme a külföldi vonatkozókhoz évről-évre előnyösebb csatlakozások létesítése, hazánkba s egyes világ városokba 50—70%-al olcsóbb utazás, a hazai személy- és teherforgalom korrektsége, szakszerű, szigorú és éber felügyelet, a vasuti személyzet fegyelmesség.

Minisztert és elnököt a szakfériak — tegyük hozzá: a nagytudású és hazafias szakfériak tekintélyes száma veszi körül s a kapott direktívákat, vagy az általuk fölvetett eszméket lankadatlan buzgalommal és lelkesedéssel valósítják meg. Ime ezek a rugói ama fényes eredményeknek, melyekkel a magyar királyi államvasutak az államháztartásban szerepel. A nemzet elismerése mindazoknak, kiknek a nagy nemzeti munkában részük van!

Az előadottakból levonva a tanulságot, az, aki a tényekből ítél, anyagi viszonyainak fokméről azt fogja leolvasni, hogy az általános depresszió dacára nem szabad csüggednünk, mert a magyar nemzet ereiben forrón pezseg és lüktet a vér, keringésében pillanatra sem áll meg. Teljes erőnkkel küzdünk az átalakulások és közgaz-

dasági átmenetek özönével s kell, hogy a küzdelemből az általános haladás és jólét áldásaival felemelkedjünk ama magaslatra, hová kormányfériaink az országot juttatni óhajtják s amely polc a magyarok ezeréves hazáját méltán megilleti.

Ezüstpénzben fizetendő. Hegedűs kereskedelmi miniszter, hogy az ezüstpénzforgalmat a magyar posta belforgalmában megkönnyítse, úgy intézkedett, hogy az utalványozott összeget a rendeltetési hely postahivatala ezüstkészlete erejéig ezüstpénzben fizesse ki, ha a feladó a postautalvány címoláának felső részén e szavakkal: „Ezüstpénzben fizetendő”, ennek kifejezést adott.

Rendelet a szódavíz gyártásáról. A belügyminiszter a szódavíz gyártása ügyében 1895-ben kiadott szabályrendeletnek ama pontját, mely szerint a szódavíz gyártásához használt gépek, készülékek, csövek stb. azon részeit, melyek a szódavízrel érintkezésbe jutnak, legalább 4 milliméter vastag óréréggel kell bevonni, egy a törvényhatóságokhoz intézett körrendeletben a következőképp változtatta meg: A szódavíz gyártásához használt gépek, készülékek azon részeit, melyekkel a víz, illetőleg a szódavíz érintkezésbe jut, ha csak e részek nincsenek egészen olyan tiszta ónból készítve, mely legfeljebb 1 százalékos ólmot, illetve 1 százalékos idegen fémeket tartalmaz — ugyanilyen minőségű erős és folytonos óréréggel kell bevonni. A készülékből elágazó és szódavízrel érintkező csövek szintén a fentebbi minőségű tiszta ónból készítenők. Más fémcsövek használata csak úgy engedhető meg, ha azok belső része legalább 4 milliméter vastagságú tiszta óncsövel van kibélelve. A módosítást a miniszter azzal indokolja, hogy az előbbi rendelkezés életbelépte óta a gyártás módja oly változatosan ment át, amely közegészségi szempontból megengedhetővé tette ezt a reformot.

Vasárnap a vasuton. Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter nemrégiben utasította a nagy királyi államvasutak igazgatóságát, hogy a többi nagy vasutakkal egyetértőleg terjesszen elő javaslatokat, melyek szerint a vasuti üzletszabályzat a vasárnapi munkaszünetéről szóló törvénnyel összhangzásba volna hozható. A tett előterjesztés alapján Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter rendeletet bocsátott ki, melynek értelmében az áruforgalom a pályaudvarokon a törvényes pihenő napokon a következőképp történik: Vasárnapokon fölvetetnek a) egész napon át (a rendes hivatalos órákon belül): Hullák; b) déli 12 óráig: 1. Gyorsárúk, 2. sör, 3. baromfi, c) délelőtt 12 óráig: jég. Kiadatnak a) egész napon át: 1. Élő állatok, 2. hullák, 3. robbanékony tárgyak; b) déli 12 óráig: 1. Gyorsárúk, 2. sör; c) délelőtt 10 óráig: Jég. B. Szent István napján fölvetetnek egész napon át (a rendes hivatalos órákon belül): Hullák. Kiadatnak egész napon át (a hivatalos órákon belül) 1. Élő állatok, 2. hullák, 3 robbanékony tárgyak.

A „BÁCSKA“ tárcája.

Csak még egy ...

Csak még egy rózsát a tavasztól,
Csak még egy csókot ajkaidról,
Csak egyszer nézzek még szemedbe,
Váljunk el aztán mindörökre.

Egyszer boruljak még válladra,
Sirjam ki magam szívzakadva,
Mint aki tődvét itt kereste,
Megtalálta és elvesztette.

De nem vádolkak; ki így szeret,
Imádkozni tud az csak érted,
Csak könnyezni és megbocsát'ni,
Ha lelkét te is fosztottad ki.

Ki feláldoztam mindent érted,
Bücsüsökök se érdemeljek,
Igy nem lehet azt eltaszít'ni,
Ki neked meg tud bocsátani.

Csak még egy rózsát a tavasztól,
Csak még egy csókot ajkaidról,
Csak egyszer nézzek még szemedbe,
Váljunk el aztán mindörökre.

Nemo.

A SZELLEMI DÉZSÉRŐL.

— Legenda. —

A napokban kaptam kézhez egy füzetet, hogy előfizetőket gyűjtenék rá. A címe „Szellemidézés.” Nem hiszek az ilyen dolgokban, tehát nem is gyűjtöttem előfizetőket.

Ámbár ismerem uri családokat, akik élvezettel űzik a szellemidézést, a spiritiszták társaságának tagjai és szorgalmasan járják a füzeteiket.

Haba való pénz kidobás. Hasznosabb és tődvösebb célra is fordíthatnak penzüket.

Egy nagyobb városban a spiritiszták nyilvános felolvasást tartottak, melyen egy ismert nevű tudós is jelen volt s kigúnyolta őket. Azok mindenképpen meg akarták őt győzni. Sok rábeszélés után engedett a tudós s elment a spiritiszták egyik ülésére.

— Kivel óhajtsz beszélni? — kérdezték tőle, mikor leült.

— Apámmal, felelt a tudós. A terem elsötétült és a szellem megjelent.

— Te vagy fiam István? — kérde egy siri hang.

— Én vagyok. Hogy érzed magad apám a más-világon?

— Köszönöm, egészséges vagyok.

— Hát nővérem, az én kedves Margitom?

— Boldog. Megvizsgáldott. Sokszor gondol rád, emleget.

— És bátyám Gyula szentved-e neje bütlensége miatt?

— Nem. Megbocsátott neki. Itt nincs szentvedés. Itt mindenki boldog.

A spiritiszták ragyogó szemekkel néztek a tudósra, mintha mondták volna: No ugy-e?

A tudós fejét csóválva szólt a szellemnek.

— Mégis csak nagy kópé vagy te apám, hiszen magad tudhatod legjobban, hogy nekem se nővérem, se bátyám nem volt. Mindenki helyesen cselekszik, ha a szellemekben hitet megbagya az indiánusoknak. Ezeket még a mai felvilágosodott európaik sem képesek meggyőzni az ellenkezőről.

A saratégai tavon indiánusok révészkednek. Jellemző tulajdonuk a hallgatagság.

Ezek azt hiszik, hogy a nagy szellem lebeg a tó felett és halálfa az, aki menetközben annak hangtalan

csendjét csak egyszóval is megszakítja. Több év előtt egy nő szándékozott a tavon kereresztül csónakázni egy indiánus-canoében. A révészek figyelmeztették, hogy egy szót se szóljon; midőn azonban a tó közepére érték, a hölgy, hogy az indiánus babonás hitét megdöntse, hangosan elkiáltá magát. Borzadva eveztek át a megrémült hajósok és nem is történt semmi baj. A hölgy aztán nevetve feddette meg a komor embereket babonájukért; egyik azonban így felelt: A nagy szellem irgalmas, tudja, hogy a fehér asszony soha sem képes a — száját befogni.

A fehér ember eredetét és felsőbbiségét így magyarázzák meg:

Midőn a nagy szellem elhagyta a földet, 3 férfit teremtett, kik valamennyien fehérek voltak. Elvezette őket egy tó partjához és megparancsolta, hogy ugorjanak bele s fűtröjjenek meg. Az egyik rögtön szót fogadott s fehérebben és tisztábban tért vissza a tóból. A második kevés ideig habozott s minthogy ezalatt az első ember paskolása által a víz iszapos lett, mint rézsztint jött ki a fűtröjből. A harmadik meg csak akkor ugrott be, midőn a kétszer is felzavart hullámok az iszaptól egészen sűrűk lettek és teljesen fekete bórral tért vissza. A nagy szellem ezután 3 csomagot tett eléjük s megengedte, hogy előbb a fekete ember válasszon, mert megsajnálta, hogy pörüljárt a fűtrőnél. Ez mind a három csomagot a kezébe vette s azok súlyát méregetvén, a legnehezebbiket tartá magának; azután a rézsztint következett, ki a megmaradtak közül szintén a a nehezebbiket választá, és a fehérnek a legkönnyebbet hagyta. Midőn felbontották a csomagot, kitudt, hogy az elsőben fejsze, ásó s egyéb, a nehéz munkákra szükséges eszközök voltak; a második csomagban ij, nyílak, horgok s különböző vadászati eszközök, a harmadikban végre papiros, toll és tonta jutott a fehér embernek, az értelmiség eszközei.

F. B.

Tisztogasd szájadat és fogaidat
naponta reggel és este a legjobb-
nak elismert

MENTHOLOS

szájvízzel és fogporral, akkor fogaid szépek és egészségesek
maradnak!

Szájvíz üvege 1 kor. 20 fill., a fogpor doboza 1 korona.

Kapható Tarczay István gyógyszerárban Zomborban, Kossuth-utca.

Az ország cimere iparcikkeken. A belügyminiszter az ország címerének való használatát tárgyában a következő körrendeletet tette közzé: Az ország címerének iparcikkeken való használatára tekintetében a közönség könnyen előálló fogalomzavarának eljöttét véendő, kijelentem, hogy az 1883. évi XVIII. törvénycikk 1. §-a szerint magánosok, magánjellegű testületek, vállalatok és intézetek közül az országos címet gyári vagy iparcikkeken, áruikon, üzleti helyiségeken, címtábláikon, címlapjaikon (etiquette), üzleti nyomtatványokon stb. csak azok használhatják, kik arra a miniszterelnöktől engedélyt nyertek. E törvényes rendelkezés akként értelmezendő, hogy a címet használó személyével, vagy cégével összeköttetésben álló, az egyén, vagy cég minőségének jelzésére szolgáló engedély nélküli címerhasználat tilos, tehát oly használat, mely azt a vélelmet kelthetné, hogy az illető vagy hivatalos személy, vagy hogy az állammal, vagy az állam kormányával valamely érdekviszonyban áll, vagy pedig, hogy a címet használó e jogosítványt megkülönböztetés vagy kitérés nélkül kapta az államhatárolt gyárának, ipari és kereskedelmi üzemének kiválósága vagy pedig a készített vagy elárúsított gyári vagy ipari cikkeknek, áruknak kiváló minősége elismeréséül. Ha ellenben valaki a címet magát készíti vagy elárúsítja, vagy pedig, ha a címer pusztán ékítményt képez valamely iparcikken, minden vonatkozás nélkül az előírt vagy elárúsító személyére vagy cégére: ez nem tekinthető törvény szerint minősítő címerhasználatnak, s az ily címerhasználat az idézett törvény szempontjából korlátozás alá nem esik.

A közérdekű öntöző csatornák. A képviselőház igazságügyi bizottsága a napokban ülést tartott, melyen a kormány részéről Darányi miniszter, az igazságügyi miniszterium részéről Bernáth Géza államtitkár, a földművelésügyi miniszterium részéről Kvassay Jenő miniszteri tanácsos, a Ház vízügyi bizottsága részéről pedig Fischer Sándor előadó volt jelen. A bizottság elnöke, Szilágyi Dezső, gátolva lévén a megjelenésben. Szívák Imre helyettes elnöklésével tartották meg az ülést, melyen a közérdekű öntöző csatornákra vonatkozó törvényjavaslat került tárgyalásra. Széchenyi József Zombor város országgyűlési képviselője volt az előadó és tüzetes ismertetés után elfogadásra ajánlja a törvényjavaslatot. A törvényjavaslatot rövid vita után általánosságban s némi módosítással részleteiben is elfogadta a bizottság. Ezzel az ülés véget ért.

Kegyuri közgyűlés.

Zombor sz. kir. város róm. kath. kegyuri bizottsága vasárnap délelőtt 11 órakor a városbáza nagytermében rendes közgyűlést tartott. A kegyuri bizottság tagjai közül a következők voltak jelen:

Dr. Alföldy Árpád, Auth György, Bittermann Nándor, Dekker Pál, Ehrlich Nándor, Fejér Gyula, Fratriosevits Béla, Hauke Imre, Lang Gyula, Latinovics Szaniszló, Mérió Simon, Paul Kálmán, Pekánovits András, Rajcsits Károly, Radisevics Sándor, Szabó Sándor és Szilágyi Ferenc.

A közgyűlésen Hanke Imre polgármester, a kegyuri bizottság elnöke elnökölt, a jegyzői tisztet pedig Szilágyi Ferenc kegyuri bizottsági jegyző töltötte be.

A templompénztár kezelésének behajthatatlannak bizonyult hátralekös párbérek leírása iránti jelentése. — 6395 korona 4 fillér leírásba hozatala elrendeltetett.

A zombori róm. kath. iskolaszéknek megkeresése az iskolai alaphoz az iskola segélyezési pénztárba 1600 korona átutalása iránt. — Az iskola-alaphoz kiutalványoztatott.

Önagyméltósága Császka György kalocsai érsek urnál teljesített tiszteletéről szóló küldöttségi elnök jelentése. — Tudomásul vétetett.

A kalocsai egyházmegyei főbátóságnak leírata az aszfaltozásra engedélyezett 430 korona 38 fillér és járuléki iránti póthitel jóváhagyása tárgyában. — Ez egyházhatalommal jóváhagyatott.

A kalocsai egyházmegyei főbátóság bemutatott háromrendbeli miscalapítólevél jóváhagyása tárgyában. — A miscalapítólevél jóváhagyatott.

A kalocsai egyházmegyei főbátóságnak leírata Sztrilich Zsigmond és Dobos Adolf szerződésének jóváhagyása tárgyában. — Jóváhagyatott.

Az egyházpénztár kezelésének előterjesztése a templompénztár, az iskola-alap és Kóris József-féle kápolnai alapítvány 1901. évi költségeljárászat elfogadása tárgyában. — Elfogadtattak.

A templompénztár kezelésének előterjesztése 6., 9. és 21. számú boltelhelyiségek haszonbérbeadása tárgyában. — A szerződések jóváhagyatottak.

Széchenyi József országgyűlési képviselő kérvénye, melyben testvéröccse, Széchenyi Jenő nagyváradi apátkanonok által a zombori róm. kath. kistemetőben építendő kápolnára való jóváhagyását, illetve elfogadását kéri. — A kérelemnek hely adatott azon hozzáadással, hogy az építési engedélyt a városi tanácsnak, az alapítványi összeg megállapítását pedig az egyházmegyei főbátóságnál eszközölje ki, egyúttal a kegyuri bizottság a kápolna nyilvánossági jogát kimondotta és a hely megjelölését magának fenntartotta.

Vaszary Kolos bibornok hercegprímás leírata a magyarországi kath. egyház önkormányzatát szervező gyűlésbe egy képviselőnek újbóli jelölése iránt. — Egyhangulag gróf Battyányi László választotta meg.

A zombori róm. kath. elemi iskolák fenntartásáról szóló 1901. évi költségeljárászat. — Tudomásul vétetett.

A zombori róm. kath. iskolaszéknek megkeresése az iskolák pénztáránál f. év végével a már folyósított 1600 koronán felül mutatkozó 400 korona hiánynak az iskolai alaphoz leendő folyósítása iránt. — Kintalványoztatott.

A zombori filharmonikusok társulatának kérelmére a kegyuri bizottság 200 korona alapítványi összeggel a társulat alapító tagjai sorába lép.

Több kisebb érdekű ügy letárgyalása után a közgyűlés véget ért.

A bot az iskolában.

„Minden ország támasza, talpköve a tiszta erkölcs.”

A nevelésnek legfőbb feladata az erkölcsi képzés; törekedjünk Istenhez közeledni, azon viszonyt elérni, melynek Isten és ember között létezni kell.

Az erkölcsi nevelésnek alapja pedig az értelmiség és tudomány, mert az értelmes ember minden habozás nélkül, az értelmetlen csak szokásból követi — esetleg — a jót.

Ha gyermekeinkből tántoríthatlan jó erkölcsű polgárokat akarunk nevelni vagy neveltetni, értelmessékké kell őket tennünk, hogy így azután elvből legyenek jó erkölcsűek.

Az értelmet oktatással és tanítással fejlesztjük, oktatás és tanítás pedig nevelés nélkül nem képzelhető, következképpen minden tanító nevelő is.

A nevelés szolgálatában kétségkívül legfontosabb eszköz a fegyelem, mely a gyermek korához mérten, háromféle: a 3—6 éves gyermeknél, — a mennyiben szoktatásról már nincs szó — helye van a megelőző fegyelemnek, melynek alkalmazásával a nevelő figyelme főleg s lehetne mondani kizárólag oda irányul, hogy elejét vegye a tiltott, meg nem engedett cselekedet bekövetkeztetésének. A 6—12 éves növendéknek a fegyelem másik nemét: a kormányzó fegyelmet kell igénybe vennünk, mely abból áll, hogy a gyermek minden cselekedetét, foglalkozását úgy irányítsuk és kormányozzuk, hogy az az erkölcsösség határain túl ne csapjon. A fegyelem harmadik s magasabb foka az irányító fegyelem.

Miután a népiskolában, tehát a 6—12, illetve 15 éves gyermeknél a kormányzó fegyelem a mindennapi és fontosabb: ennek keretében szólhatunk megveszőzésről (és nem verekedésről.)

Mióta a P. H. foglalkozik az „iskolai verekedés és pofozás”-sal, országos kérdés vált abból, vajjon az iskolában legyen-e pálcá s a tanító használhatja-e azt?

Hogy az iskolában, különösen a három felső osztályban s ott, a hová fűnk járnak, pálcá legyen, ez nemcsak célszerű, hanem határozottan kívánatos. Természetes azonban, hogy ezen vékony nádpálcának nem az asztalon, hanem a szekrényben van állandó helye. Teljesen meg vagyok győződve, hogy legyen valaki bármily tudományos, irt legyen akárbány pedagógiai vagy más tudományos művet, pálcá nélkül nem lesz képes 9—10 hónapra keresztül 80 tizenegy-tizenkét éves fiúgyermeket kormányozni és fegyelmezni. Merem tovább állítani azt is, hogy ha bármely tudományos, a legmélyebb s legigazibb szeretettel felruházott 27000 férfi állama most hitelen a jelenleg működő tanítók helyébe s lelkiismeretesen jegyeznék fel, hogy hányszor vették igénybe a testi fenytést, kisülne, hogy sokkal sürűbben, mint a most alkalmazott tanítók; s hogy ez így lenne, nem is volna suda, mert ha találkozik ember, a kinek tiszteleme hatványa a legtürelmesebb emberének, még ez is kijönne sodrából néha. Minden falusi iskolában van 15—25 oly rakocátlan és vásott gyermek, a kivel a szülő már 6 éves korában nem bírt s mindjárt a felvezetés alkalmával kérte a tanítót, hogy bátran használja a pálcát, ha a jó szó nem fog. Ezen 15—25 tanuló közül csakugyan megjavult 8—10 az alsóbb osztályokban, a többiben azonban a korral növekedett a romlottság is s ezek számitásból boszantják a tanítót, szándékosan és nem véletlenül tulajdonítanak el minden léten valamit szomszédjától, vagy tanítójuk asztaláról. Ily gyermek számára aztán ne létezzék a szekrényben pálcá, hogy őt ilyen esetben a szülő előzetes beleegyezésével, társai jelenlétében példásan meglehessen büntetni?!

Ilyen gyermek az említett arányban minden iskolában — kivéve néhány városit — találkozik. No de — könnyűgörm alásan — verekedés az, mikor a tanító a szülő felhatalmazása folytán a megérdemelt esetben pálcával megbünteti a gyermeket?

Es ha feltelessük a tanítósság 75%-áról, hogy teljes tudatában van annak, miszerint a tanító azon lelki orvos, ki a büntetést nem mint keserű orvosságot, mint ilyent nyújtja a lelkileg beteg gyermeknek, hanem a végett, hogy megbillent lelki egészségét ismét helyreállítsa, — és a másik 25% a is többnyire csak akkor használja a pálcát, mikor már más fegyelmi eszköz nem áll rendelkezésre: oly törvény vagy utasítás léptetésének életbe, mely a — merem mondani — tulnyomólag legtöbb esetben tídvösen használt pálcát az iskolából mindenkorra kitiltja?!

Miért ne használhatná a tanító a pálcát érett megfontolással, érzéketlenség, indulatosság nélkül akkor, midőn látja, hogy a gyermek tudja a jót, de számitásból, érdekből cselekszi a rosszat? A vásott gyermeknél mit sem használ elégedetlenségünk kifejezése, szóbeli dorgálás, koplaltatás s egyéb büntetési eszközök, mert ezeket annyira megszokja, hogy büntetését tréfának veszi, sőt mulat tanítóján, mikor ez haragjában megbetegszik s a törvény a pálcá használatát — tiltja.

Comenius szerint: legyen a tanító olyan, mint a nap, mely naponként küldi a növényzetre áldást hozó sugarait, tenyésztést eszközöl fényt és meleget; néha azonban küld esőt és szelet, ritkábban küld villámokat és mennydörgést; ez utóbbiak alatt Comenius határozottan a testi büntetést érti.

A pofozást illetőleg minden tartózkodás nélkül merem állítani, hogy a testi fenytés ezen csakugyan meg nem engedett nemét a biggdatán és nyugodtan büntető tanító általában nem, vagy igen-igen ritka esetben használja. A pofozással nem is érhetjük el soha azt, hogy a gyermek átérezze, miszerint erkölcsileg stültyedt, de megbüntették azért, hogy el ne merüljön az erkölcs telenség tengerében, hanem hogy a helyes utra visszaterítsék. A pofozkodást nevelői magaslatán álló tanító általában nem üzi, hanem üzi azt a mesterember inasával szemben.

Midőn most végtül kijelentem, hogy jelen cikkem egyelőre semmiféle vonatkozást a P. H.-ban elmondottakra nem tartalmaz, még azt kívánom konstatálni, hogy az általam felsoroltak csupán egyéni meggyőződéssem esz elveim, melyeket bárkivel szemben fenntartok s azt velem, hogy a magyar tanítósság talán még sem érdemi meg, miszerint napokon s heteken keresztül róla írván, ily címeket adjunk cikkeinknek: verekedés az iskolában, pofozkodó tanítósság s ennek tetejébe — tanbetyárság!

Röder Károly.

Színház.

A házi béke.

— Vigjáték 3 felvonásban. Irta: Bissón és Leetereg; fordította: Kürthy E. Szinre került hétfőn, november 5-én. —

Az előadás gyenge volt. A társulat jobb erői többnyire pihentek. Közönség gyéren.

A bolond.

— Operette 3 felvonásban. Szövegét írta: Rákosi Jenő, zenéjét szerzette: Szabados B. Szinre került kedden, november 6-án, másodsor. —

Valamivel gyengébben ment, mint az első, teljesen sikerült bemutató előadás.

A színház egészen megtelt.

A kis szökevény.

— Operette 3 felvonásban. Irta: Hiks és Nichols. Zenéjét szerzettek: Monkon Lionel és Carit Iván. Szinre került szerdán, november 7-én, harmadszor. —

Most is nagy számú közönség mulatott e szép zenéjü komédián.

A becsület.

— Szinmű 4 felvonásban. Irta: Südermann, fordította: Fáy J. Béla. Szinre került csütörtökön, november 8-án. —

Az előadás a jobbák közé tartozott, bár némi egyenetlenség itt ott mutatkozott. Deák P. és Kantay T. az együttgyű házaspár (Heinecke és Heineckené) szerepét megbató hűséggel játszották. Lomnityz (Róbert) a családja iránt való gyöngédség, a sértett becsület miatt önmagát marcangoló tépelődés, majd a kitörő önzert hangját igen jól eltalálta. Berki (Trast gróf) gondviselőszerű szerepében ismét kiváló alakítást mutatott be. Nemes megjelenése, nyugodt és megnyugtató beszéde nem csak színpadi környezetére volt nagy hatással. Jók voltak még Vadász (Mühling tanácsos), Murányi J. (Leonora), Szalóky (Stengl), Dulich M. (Alma), — sőt: még a kisebb szereplők is. Gyárfásnak azonban nem csak szerepe (Kurt), hanem ő maga is kiálthatatlan volt.

A színház eléggé megtelt.

Hoffmann meséi.

— Opera 4 szakaszban. Irta: J. Barbier, zenéjét szerző: Offenbach. Szinre került szombaton, november 10-én. —

Bár a közönség egy részét más élvezet más felé vonta, mégis telt ház gyönyörködött a poetikus tartalmu, gyönyörű zenéjü műben. Palfy Ninának ismét kiváló alkalma volt ének-művészetét ragyogtatnia. Jeles Olympia, még jelesebb Antónia volt. A sikerben méltán osztozott vele Békefi (Hoffmann), kinek szép tenorja a hosszú farszto szerepen végig megtartotta csengő tisztaságát. Gyárfás különösen Mefistó szerű szerepében, mint Mirakel, csodaorvos, tűnt ki. Deák Péter ügyesen mókázott, valamint Szalóky is. Gyártásné Hoffmannnak kedves barátja volt (Miklós). Irsai jobban ügyelt a karmesterre, mint a szerepére. A karok gyengék voltak.

Brankovics György.

— Történeti szomorujáték 5 felvonásban. Irta: Obernyik Károly. Szinre került november 11-én, vasárnap délután, gyermekelőadásul. —

A remekül megrajzolt főalakért megérdemlené ez egyébként fogyatékos darab, hogy többször szinre hozták, s jobban pártolják. Megható emlék is fűződik e tragoediához. A nagy Egressy Gábor, a nemzeti színház, a magyar színészet egyik büszkesége, ebben a darabban fejezte be pályafutását. Midőn mint szerb deposzta elé vezették megvakított fiait, a nagy felindulásban szive megszakadt.

Berki játszotta a címszerepét ismert kiváló művészetével. A többi szereplők is mind komolyan vették feladatukat, s az egész előadásról csak dicsérettel szólhatunk.

A földszintet hálás közönség, diákok és apró gyermekek töltötték meg.

Mamzell Szulamith.

— Parodizikus bohózat 3 felvonásban. Irta és zenéjét összeállította: Tábori Emil. Szinre került november 11-én, vasárnap este, először és — utoljára, bérletszünetben —

Elég annyit mondanunk, hogy mamzell Szulamith — Szalóky Dezső volt; Szulamith nővérei: Cziporah és Dinorah pedig Ivánfi és Ságby. Természetes, hogy Szulamith kéri meg Koronkay J., Dulich Mariska és Gyárfásné voltak — hadnagy és köztívész ruhába bújtatva. A művészet és jó izlés mibe bujt, azt ne kutassuk. Földszint közönség nagy számmal.

R.

Kritikusunk elégnék tartja erről a legutóbbi előadásról a fentieket megírni; nem szeretnők, ha az a mit most megmondunk a sokszor dicsért társulat jól megérdemelt sikereire bármily tekintelen is hátrányos befolyásu lenne. Nem hallgatjuk el azonban annak konstatálását, hogy ez a „Mamzell Szulamith” előadás valóságos színházi botrány volt, melyért az, a ki ezt a darabot szinre hozatta viselni tartozik és viselni is fogja a teljes felelősséget. Nincs az a legutolsó utszéli csepprágó banda, mely különb műlévezetet ne tudna nyújtani, mint a tegnapielőtti előadás. Szóval ki nem fejezhető, gyalázatos silányság ez, szegényére a színészeknek és a színészetnek. A színházban megjelent közönség pedig a legnagyobb restelkedéssel nézette végig a darabot, mely a legközönségesebb trágársággal utóléhetetlen alkotása lesz a fércműveknek. Sajnálunk a színészeket, sajnálunk a publikumot és megbotránkozunk annak a vakmerőségén, ki ezt a zombori színpadra merészelté vinni.

Ujdonságok.

Udvari ebéd. Csütörtökön délután a budai királyi várakban udvari ebéd volt, a melyen Rohonyi Gyula Ujvidék város országgyűlési képviselője is részt vett. Cerkle alatt a király Rohonyi Gyulával az ujvidéki dolgokról beszélt. Véletlenül épen akkor volt az ujvidéki főispán: Péter Pál ő felségénél kiballgatáson és a beszéd ebbe kapcsolódott. A király kérdéseire Rohonyi Gyula így válaszolt:

— Ujvidék városa különös halára van kötelezve felségednek, hogy a hiderőditési vonalon belül megengedte a törvényszéki palota építését, mialtal a város uj fejlődési vonalat nyert. (Ez a király különös kegye volt, mivel a katonai hatóságok nem ajánlták.)

A király figyelemmel hallgatta.

— Önöknél több nemzetiség él együtt, remélem jó egyetértésben?

— Hála Istennek úgy van és valamennyien versenyeznek a hazaszeretetlen és felséged szeretetében.

— Mennyi szerb lakik Ujvidéken?

— Körülbelül a népesség egy harmada szerb.

— Csak annyi és több felekezet is van?

— Tizenkét templomunk van, felséges urunk.

— Ugy!

Azután a folyó vitáról (trónörökös házassága) váltott meg a király néhány szót Rohonyival.

Személyi hír. Platz Bonifác szegedi tankertlelt főigazgató hivatalos ügyben két napon át városunkban tartózkodott.

Kinevezés. A király Bogáromy János szabadkai törvényszéki bírót a VII-ik fizetési osztályba sorozott törvényszéki bírák létszámába nevezte ki.

Választás. Baja város törvényhatósági bizottsága folyó hó 8-án néhai Zichy Ferenc gróf helyére a katolikus autonómiai kongresszusra egyhangulag Látovits Pál országos képviselőt választotta meg.

Megerősített lelkészválasztás. Az ó-verbázi hitközség május hó 29-én szótöbbséggel lelkészévé Róth Béla török-becsei ev. lelkészt választotta meg. Ezen választást a bányai ág. ev. kerületi konsistorium megsemmisítette, de az egyetemes egyházi törvényszék folyó hó 7-én Budapesten tartott ülésében a választást megerősítette. S így a választás jogerős — s mint értesültünk — Róth Béla hivatalos beiktatása folyó hó 18-ik napján lesz.

Esküdtársi tárgyalások. A zombori kir. törvényszék, mint esküdtársbírósnál — a már említették kiül — még a következők lesznek megtartva folyó évi november hó folyamán, és pedig: november hó 26-án szándékos emberölés büntetnének kísérletével vádolt, szabadlábban levő Majszyk Györgyné szül. Tatity Katalin; november hó 28-án szándékos emberölés büntetése miatt vádolt, fogvaleyó Blechl Menyhért elleni ügy; november 30-án szándékos emberölés büntetése miatt vádolt, fogvaleyó Krivokutya György és Radivojev (Mrgyanov) Mladen elleni bűntényekben.

Toronyzene. A zombori filharmonikusok által mult pénteken este a városbáza tornyán rendezett toronyzene igen szépen sikerült. A Szentháromság-téren összegyűlt nagyon szép számú közönség gyönyörködött a szépen előadott korálak előadásában. A következő zenedarabokat játszották el: Mozart „Bundes lied“, Loeff „Integer Vitae“, Loeff „O Sanctissima“ és Huber „Magyar király-induló“ című művét. A befejezésül előadott „Király-induló“ nagy hatást kellett; melódiaja fősége és bámulatos tisztasággal hangzott el a szép holdvilágos estén. A közönség a meglepődés érzetével tért haza.

Dalestély. A zombori kaszinó-egyleti dalárda szombaton este a polgári kaszinóban tartotta meg az évi harmadik alapzabályszerű dalestélyét. A kiváló ügyességgel összeállított szép műsor minden egyes pontja általános érdeklődést keltett és nagy tetszést aratott. A dalestély a kaszinó-egyleti dalárda zenekara által hatalmas lendülettel előadott Bellini Norma nyitányával vette kezdetét. A dalárda férfikara Kovács E. „Subog a szél“, Watt „A köny“ és Horváth Ákos dr. „Szerenádját“ énekelte, a megszokott precizitással igazán gyönyörűen. Marschall Béla és dr. Kneifel István Beethoven „Larghetto de la Simphonie“ című zeneművét adták elő zongorán és harmoniumon, kiváló poézissal játszották el Beethoven e remekét és rendkívül lendületes és plasztikus emeltek ki szépségeit. Sztrilich Béla a „Cylinder“ című vig monologot adta elő. Pompásan szavalt és kiváló humorral fűszerezett előadása nagy tetszést aratott és általános derültséget keltett. A közönség az összes szereplőket frenetikus tapsokkal és éljenzéssel honorálta. Az előadás után az ifjuság táncra perdült és feszeltzen vig kedvvel játszott hajnalig.

Hangverseny. Szombaton 17-én lesz a felső kereskedelmi iskola ifjuságának hangversenye, mely iránt városszerte nagy az érdeklődés. Az ifjuság személyesen hívta meg a közönséget. Külön meghívókat tehát nem bocsátottak ki, csak a következő programot: Zombor szabad kir. város felső kereskedelmi iskolájának ifjusága 1900. évi november hó 17-én, a „Vadászkürt“ szálló termeiben az iskola javára táncmulatsággal egybekötött hangversenyt rendez. Belépő díj személyenként 2 korona. Fellépőket — a játékos célra való tekintettel — köszönettel fogad és hirdapokban nyugtázt a rendezőség. A hangverseny este 8 órakor kezdődik. Jegyek előre válthatók Kollár József könyvkereskedésében, s este a pénztárnál. A hangverseny műsorozata: 1. Török induló, Eilenbergtől; előadja az ifjusági zenekar. 2. Felolvasás; tartja Prokópy Imre, tanár. 3. Édes hazám; ének Thern Károlytól; előadja az ifjusági zenekar. 4. Fogoly lengyel; költemény Csengey Gusztávtól; szavalja Scheibner Aladár, középső o. t. 5. Rákoczy Rodostóban; melodráma, szövegét írta Varadi Antal, zenéjét szerzte id. Abrányi Kornél. Szavalja Kis Antal, középső o. t., zongorán kíséri Kakas Béla, középső o. t. 6. Az obsitos látogatása Ferenc eszáránál; költemény Garay Jánostól, szavalja Gärtner Benedek, felső o. t. 7. Hármás; Weber: „Büvös vadász“ című dalművéből, előadja: zongorán Kakas Béla, középső, — harmoniumon Walter Kálmán, felső, — s hegedűn Neugebauer Ernő, alsó o. tanuló. 8. Népdal-egyveleg; előadja az ifjusági zenekar.

A hólabda üzlet betiltása. Zombor város rendőrkapitánya a következő hirdetményt adta ki: Zombor szab. kir. város közönségének tudomására adom, hogy a nagyméltóságú m. kir. kereskedelemügyi miniszter ur folyó évi október hó 26-án 70055. számú rendeletével a tömeges és gyors vételre ingerlő módon eszközölt elárulás ama rendszerét, mely „szelvény“ („lavina“, „hólabda“) elnevezés alatt volt ismeretes, szigorúan betiltotta. Aki ezen tilalom ellen vét, az 1884. évi XVII. t. c. 158. §-ának d) pontjában ütköző iparkihágást követ el s a törvény teljes szigorával lesz büntetve.

Halálozás. Ulrich Alajosné sz. Hannel Adél folyó hó 8-án Zomborban meghalt. Elhunytáról vetltek a következő gyászjelentést: Megtört szívvel tudatjuk rokonainkkal és ismerőseinkkel, hogy forrón szeretett édes testvérünk, nagynénénk és sógornóm Ulrich Alajosné szül. Hannel Adél folyó hó 8-án éjjel 12 órakor, rövid szenvedés és a haldoklók szentségeinek ájtatos felvétele után, 46 éves korában elhunyt. A drága halott földi porai folyó hó 10-én délután 1/4 órakor fognak a gyász-házban (Szeder-utca 283. sz. a.) beszenteltetni és a szent Rókus sírkertben örök nyugalomra tétetni; lelke üdvéért az engesztelő szentmise-átdozat pedig folyó évi november hó 13-án délelőtt 9 órakor fog a helybeli róm. kath. templomban a Mindenhatóknak bemutatni. Zombor, 1900. évi november hó 9-én. Aldás és béke poraira! Radoszavlyevics Tivadarné szül. Blumenthal Mariska, Lukácsy Istvánné szül. Blumenthal Jolán, Blumenthal Károly, Blumenthal István, unokatestvérei. Markovics Mihály, Markovics Ferenc, nagybátyjai. Hannel József, Blumenthal Lajosné szül. Hannel Teréz, testvére. Blumenthal Lajos, sógora.

Agárverseny. A Bács-Bodrogh vármegyei agárász egyesület a zentai ugarokban folyó hó 10-én szombaton reggel 8 órakor tartotta idei agárversenyét, mely azonban a nagyszámú nevezések folytán nem fejeztetvén be, vasárnap folytatták. Összesen 26 agár lett nevezve és pedig a következő tulajdonosok által: Fernbach Károly „Klári“, „Snapsz“ és „Rámpás“. Lebach Antal „Virgonc“ és „Hátha“. Dr. Gajary Béla „Stürgöny“. Kovacsich „Baba“. Báró Vécsey Alfons „Palmazán“, „Szarkapál“ és „Kukoricakapál“. Fernbach János „Csipke“. Pilaszánovich József „Makra“ és „Jutka“. Vojnich Simon „Boxer“ és „Contes“. Vojnich Béla „Sólyom I.“ és „Holló“. Vojnich Elemér „Gunár“. Vojnits Pista (Gaborfi) „Futár“. Robeim Zsigmond „Tókió“ és „Sólyom II.“ Szemző Károly „Szeritad“, „Földle“ és „Kertlud“. Lebach Keresztély „Gyöngyös“ és „Bérci“. — Sorshuzás után az első öszezvetés következőleg ejtetett meg:

Szeritad — Makra.
Szarkapál — Futár.
Kertlud — Contes.
Baba — Rámpás.
Palmazán — Snapsz.
Gyöngyös — Tókió.
Jutka — Sólyom II.
Virgonc — Kukoricakapál.
Sólyom I. — Klári.
Boxer — Csipke.
Stürgöny — Hátha.
Holló — Bérci.
Földle — Gunár.

Ezen agarak közül 20 letört, fennmaradt 6 agár és pedig: Makra, Szarkapál, Contes, Gyöngyös, Csipke és Gunár. A versenydíjak, első díj: arany serleg; második díj: ezüst serleg. A verseny nagy érdeklődés mellett folyt le és az első díjat apatini Fernbach János nagy-birtokos „Csipke“ nevű agara nyerte meg. A 2000 koronás „Vandordíj“ elnyeréseért a versenyt folyó hó 25-én Szabadkán tartatik meg. A „Vandordíj“ at védi Lebach Antal „Virgonc“ nevű agara.

Katalin-bál. A zombori iparos ifjak önképző-egyesülete 1900. évi november hó 18-án saját helyiségében (Pokol vendéglő) nemzetközi világpóstával egybekötött zártkörű Katalin-bált rendez. Belépti díj: személyenként 1 korona, családjegy (3 személyre) 2 korona 40 fillér. Fellépőket köszönettel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak. A tiszta jövedelem az egyesület közmívelődési céljaira fordítatik. Kezdeté esti 8 órakor.

Házasság. Jakobsits Tiszsz szabadkai földbirtokos kedden esküdtört örök hűséget Cservenkai Krumesz Irma kisasszonynak, Krumesz Fülöp cservenkai földbirtokos leányának. Násznapok voltak: Mamuzits Lázár polgármester és Lebach Péter földbirtokos. Koszoru leányok voltak: Geyer Matild, Lebach Ella és Krumesz Emma; vőfélyek pedig: ifj. Gálfy György, Illés Antal és Morova Géza dr. voltak.

Letört himbó. Oláh Zoltán kernyajai aljegyzőt és családját mély gyász érte: kis fiacskájuk Ferike visszaadta lelkét teremtőjének. A gyászba borult család a következő jelentéssel tudatja a szomorú hírt: Alulírottak fájdalomtól megtört szívvel jelentik, hogy felejtethetlen fiacskájuk illetve testvérkéjük és unokájuk Oláh Beczasy Ferike életének 5 ik évében, folyó hó 9-én este 3/4 10 órakor, ártatlan lelkevel az Ur angyalai közé felrepült. Drága teteme folyó hó 11-én délután 4 órakor fog a róm. kath. anyaszentegyház szertartása szerint az anyaföldnek átadni. Az engesztelő szentmise-áldozat folyó hó 12-én reggeli 8 órakor fog a kernyajai róm. kath. templomban megtartani. Kernyaján, 1900. évi november hó 10-én. Könyvtől legyen a föld! Imádkozzál érte! Oláh Zoltán, Lux Katica, szülők. Dr. Beczasy Gyula, Oláh Lovich Aranka, nevelő szülők. Oláh Janika, Oláh Aranka, Oláh Misike, testvérei. Oláh János, Boros Janka, Lux József, Gräber Anna, nagyszülők.

Pályázat. A szabadkai törvényszéknél és az apatini járásbírósnál irnoki állásra pályázat van hirdetve. Pályázati kérvények 4 hét alatt nyújthatók be.

Eljegyzés. Funták Gyula dr. bacs-almási aljárásbíró eljegyezte Babér Böske kisasszonyt, Babér Lajos bacs-almási takarékpénztári igazgató leányt.

Túrr István mint geográfus. Eddig úgy tudtuk, hogy Túrr István tabornok, Baja város nagy-névfia csinált földrajzi kárddal és mérnöki szerzőmokkal. A földrajzi társaság a napokban a fővárosban megtartott ülésen megtudták, hogy tollal is műveli ezt a nemes tudományt. Mikor valaki egyszer megjegyezte előtte, hogy a kultúra legerősebb terjesztője a mérnök, azt felelte: És a katona. Macedoniat Sándor a görög kultúrát, I. Napoleon a forradalmi eszméket terjesztették a leghatásosabban. Sok igaz van ebben. Annyi meg éppen bizonyos, hogy a politikai földrajzot első sorban a hadvezérek csinálják. Abban példán, hogy Appenini félsziget terkepe annyit veszített a régi tarkaságából, hogy azt az egyesített Olaszország tölti be, nagy része volt Túrr tabornoknak. Ha majd egypár év múlva Amerika nem lesz két félsziget, hanem két sziget, akkor majd meg kell emlékeznünk arról a nagy munkáról, mely Észak-Amerikát elszakította Dél-Amerikától és melyre az első engedélyt Túrr tabornok eszközölte ki a kolumbiai köztársaság kormányától. A korinthusi csatornát, mely elszakított egy félszigetet a kontinentől, szintén a mi jeles hazánkia alkotta. A folyó év augusztus havában Párisban tartott nemzetközi földrajzi kongresszuson a magyar kormány képviselével volt megbízva. A kongresszuson vagy 400 geográfus volt együtt, a francia tudósok impozáns falanxa, európai tudósok valamennyi nagy és kis európai nemzet köréből, még finnek és románok is. Magyarországból csak Túrr tabornok volt jelen, de a fényes tudós társaság a magyar delegátust, noha sem országokat nem fedezett föl, se vaskos földrajzi könyveket nem kompilált, jól ismerte, mint földrajzcsinálót és megválasztotta diszelnökének. Megbízatásáról most számolt be egy nagyszerű jelentéssel a kormányának és a földrajzi társaságnak, a melylyel olyan geográfusnak mutatta be magát, a ki nem csak tollal, de szóval és tettel is műveli a tudományát, szóval most is csinált földrajzot.

Halálozás. Sterk Nándor bacs-almási igazgató tanító hosszas betegeskedés után Bács-Almászon meghalt. Az elhunyt jeles lelkiismeretes tanító volt és nagy részvétel mellett temették el. Béke hamvaiba.

Papok figyelmébe. A papi szolozsma imának téli részét tartalmazó könyvet találtak a zombori vasúti állomásnál. Tulajdonosa a zombori róm. kath. plébánián átvetheti.

A Bács-Bodrogh megyei orvosi szövetség mozgalma. A Bács-Bodrogh megyei orvosi főköszövetség Bács-Bodrogh megye törvényhatóságához terjedelmes emlékiratot nyújtott be ezen évben, melyben — tekintettel az orvosi kar helyzetének rosszabbra való fordultára — a következőket kérte: 1. hogy a községi és körorvosok havi fizetését a községek pontosan fizesék a jövőben; 2. hogy a látogatási díjak megállapításának eddigi módja, mint a törvényvel ellenkező, módosítottassék; 3. a jelenleg működő községi és körorvosok, valamint községek felhívásának újabb törvényes egyezkedésre; 4. jövőben a pályázatban előzetesen ne tétessék ki a látogatási díj, mert ez a törvénybe ütközik, hanem annak megállapítása a megválasztás után szabad egyezkedésre bizassék, mivel ez már sok megyében megtörtént; 5. jövőben tresedésbe jött orvosi állásoknál az évi fizetés 1200 korona minimumban állapítottassék meg, természetbeni lakás adassék; 6. hogy megyei orvosi nyugdíj létesüljön a vármegye, községek és orvosok együttes támogatásából. — Ezen emlékiratot a törvényhatóság kiadta a közegészségügyi bizottságnak, mely egy szűkebb körű bizottságot bízott meg a vélemény kidolgozásával, mely alapját képezne az egészségügyi bizottság hozandó határozati véleményének. Folyó hó 10-én a kiküldött bizottság: Popovits Se 6 megyei tb. főjegyző, dr. Hadzsy János, az orvosi főköszövetség elnöke, dr. Rényi József, a főköszövetség titkára és dr. Thim József, az országos szövetség igazgató-tanácsosa, Topolyán ülést tartott és a következő határozati javaslatot készítette el: Kimondandónak véli, hogy az orvosok fizetését a községek pontosan szolgáltatassák ki; hogy jövőben a pályázatokban a törvény intézkedése respektáltassék s a községek egyoldaluan hozott és megállapított látogatási díjak előre ki ne tétessenek, hanem a törvény és a fenálló miniszteri rendelet értelmében bizassék szabad egyezkedésre, a megválasztott orvos és a község között, mely egyezésre létre nem jötte esetén ugys a — törvény értelmében — a bíróság által állapított meg; a jelenleg működő községi és körorvosok valamint községek között fenálló szerződések megváltoztatásához azonban nem járul, mert ezen szerződések egyoldaluan nem lehet felbontani és ez törvényellenes volna, de a bizottság nem zárkózik el az elől, hogy jövőben a törvényhatóság hívja fel a községeket, hogy ott, a hol számalmas hatos látogatási díjak vannak, — azok emeljék a látogatási díjakat; javasolja az 1200 korona fizetési minimumot és a természetbeni lakás megadatását, mint ez a községi jegyzőknél történt, s ajánlja a nyugdíj ügyet azon alapon, mint ez a községi jegyzőknél történt.

Telefon O-Becsen. Az ó-becsei állami telefon már elkészült és a mult héten adatott át a forgalomnak. A telefonnak a megnyitáskor 42 előfizetője volt.

Eljegyzés. Hallósy Endre gyógyszerész eljegyezte Radány Micike kisasszonyt, özv. Radány Bertalané leányt B. Topolyán.

Házasság. Mihályi Ferenc gombosi m. kir. államasuti tisztviselő f. hó 6-án vezette oltárhoz Parabutyon Marx Etelka kisasszonyt, Marx Márton tanító leányt.

Pénzverés és pénzforgalom. A hivatalos lap közzéteszi az állami számvévszék az 1900. évi III. negyedében vert, forgalomba bocsátott és készletben maradt koronaértékű pénzveréséről és forgalmáról szóló kimutatást. E kimutatás szerint az említett időszakban 768,502 drb ezüst 5 koronást vertek 3,942,510 korona értékben; eddig kivetek ezekből összesen 3,840,000 darabot és nem tekintve a főkémlőhivatalnak kémlés végett átadott 630 darabot, az egész készletet már átadták a forgalomnak. A már kivet 60 millió egykoronásból csak 20,000 drb van készletben, a többi forgalomba bocsátották. A 20 és 10 filléres nikkell pénz verése is be van fejezve 18 millió korona értékben; a 20 filléres már mind forgalomban van, a 10 filléresből 5500 korona értékű még készletben van. 2 filléresből eddigelő összesen 349,482,525 darabot és 1 filléresből 48,937,088 darabot vertek, együttréve 5,479,021 korona 2 fillér értékben. E pénznemekből újabb forgalomba bocsátottak 4,475,000, illetőleg 2,082,000 darabot és így ez év III. negyed végén forgalomban volt 157,958,419 darab 2 filléres és 29,809,721 drb 1 filléres. A készlet bronzérmekben 2,021,756 korona 3 fillért tesz.

Petrovác haladása. Petrovácról írja tudósítónk: Petrovác községe kezd lépést tartani más községekkel. A napokban megtartott községi képviselati közgyűlésen egyhangulag elhatározatot, hogy 1901-ben új községbázát fognak építeni, az utcákon az átjárók és járdák ki lesznek javítva, legtöbb helyen egészen új járdák készltnek, a hol eddig térdig érő sárban kellett gázolni, ottan ma szép téglajárda diszlik. Mindez pedig a nem régen megválasztott bíró, Lehotzky Pál érdeme, ideje is volt már egy ilyen felvilágosodott gazdát a község élére állítani, a ki szakít a régi bugris nézetekkel és nem zárkózik el az újítások elől, mint elődjei. Lehotzky egyike az első gazdáknak, beszél magyarul és németül, céljával tüzte ki, hogy bíróság alatt Petrovác községe egy ártéji kutat furasson, nehéz küzdelme lesz az atyafiakkal, de ő nagyon bizik, hogy keresztül fogja vinni. Pinterovits Jenő községi jegyzővel jelenleg azon fáradoznak, hogy az állami iskola és községi óvoda részére egy alkalmas telket szerezzenek, melyre mindkét helyiség elhelyezhető lenne.

Csöd. Pásztor György adai kereskedő ellen a szabadkai kir. törvényszéknél csöd nyílt meg. Bejelentési határidő 1901. január hó 4. napja.

Fiatallal tolvaj. Moholyról írja tudósítónk: Gyarmat István 17 éves suhanc behatolt Csicó Teréz lakásába és a szekrényt feltörvén, onnan 14 korona összeesett emelt el. A csendőrség átkísérte a zentai kir. járásbíró-sághoz.

Gyilkosság. O-Becseről írja tudósítónk: Lázár István legidősebb fiával, Istvánnal már régebben viszályban volt. Csütörtökön az apa fiatalabb fiával kiment a szállásra, a hol valami felett ismét nagyon összeesezett István fiával és annak feleségével. A perpatvarban az öreg Lázár puskát ragadott és rálőtt a menyekére, a kinek a karját találta a lövés. Erre válságos csata támadt a két részre szakadt családban, a mi közben az ifjú Lázár István konyhakéssel Ferenc öccsét oly mélyen szurta meg kétzer a nyakán, hogy az azonnal összeesett és ott halt meg a helyszínen. Az értesített csendőrség úgy a halottat, mint a gyilkost beszállította a községre.

A ki mer — az nyer. Kunetz Mór osztály-sorsjeggy főelárúsító cég (Szabadka), lapunk mai számához mellékelt hirdetményét a nagyközönség figyelmébe ajánljuk.

Lövöldöző szerelmes. Adáról írja tudósítónk: Községünknek is meg van immár a maga helyi szenzációja. Egy szerelmes ifjú négy ízben rálőtt az adai színtársulat szeméfenyére. Az adai Romeo — Tajti Péter a szerelmével üldözte Keczeri Viktóriát, az Adán működő vádori színtársulat csinos primadonnáját. A primadonna azonban nem méltatta figyelemre a szerelmes ifjút. Hiába volt kérés, könyörgés, a sok éjjeli zene, virágokról, szenvedélyes szerelmes levél, a leány ügyet sem vetett rá. Az adai Romeót a primadonna hideg közönye teljesen elkésztette és szombaton este egy lövéssel akart elégtételt venni az elutasításokért. Előadás után egy sarok mögött rálőtt Keczeri Viktóriára. A leány nyomban jelentette ezt a csendőrségnek, de hamarosan nem lehetett megtudni, hogy ki volt a merénylő, mert nem is sejtették, hogy éppen az az ember akarja meggyilkolni, aki folyton azt mondogatta, hogy a legjobban szereti a világon. Másnap reggel vasárnap, mikor a primadonna próbára ment, az utca-sarokról előugrott Tajti Péter és most háromszor lőtt rája. A golyó célt tévesztett és Tajtit átadták a csendőrségnek. Az élelmes színi direktor nyomban a helyzet magaslátára emelkedett és még az nap a következő módon hirdette az előadást: „A négyszeres halál torkából csodálatos módon megszabadult Keczeri Viktória fölleptével diszolóadás.” — Az adai közönség, mely eddig jégközönyt tanúsított az előadások iránt, e napon valósággal verekedett a jegyekért, úgy hogy a pénztárnál a rendőrségnek kellett fentartani a rendet. Masnap ismét zsufozásig megtelt a színház. Az adai Romeo tehát a négy lövése labra állította a nélkülözéssel küzdő vádori színtársulatot. Az imádtott leányt, a mikor kiballgatták, ki is jelentette, hogy nem kívánja Tajti Péter megbüntetését, hisz neki köszönheti az adai színtársulat, hogy megmenekült a nyomortól.

Megölte a völégényét. Ujvidéken borzalmos gyilkosság tartja izgalomban a lakosságot. Egy szép fiatal leány féltékenységeben elvakulva megölte a völégényét. A szép Mihelyi Ilona varrónő rajongásig szerette völégényét, Stutz Györgyöt. Vasárnap együtt mentek a futaki vendéglőben rendezett táncmulatságra. Stutz tánc közben dévajsból megcsókolta a menyasszonya személtárára táncosnőjét, a mi annyira felbőszítette Mihelyi Ilonát, hogy ott a táncteremben nyomban kétszer fölpofozta a völégényét és aztán hazament Kamenicára a szülőihez. Másnap a leány megbánta tettét, bement Ujvidékre és felkeresve völégényét, bocsánatot kért tőle. A völégény azonban nem akart neki megbocsátani, mire a leány kést rántott elő és azt markolatig döfte a völégénye szívébe. A szerencsétlen ember holtan rogyott össze. A leányt rögtön elfogták és az ujvidéki járásbíró-ság fogházába kísérték. A vizsgálóbíró előtt bevalotta, hogy tettét nem bánta meg, mert nem tudta volna elviselni, hogy völégénye őt elhagyja.

Öngyilkos béres. Gőr József bács-petrovoszellői illetőségű völégény Horváth Lukács bögre tanyáján volt béresként alkalmazva. Szerdán bejött a szállásról a béres s mikor elvégezte dolgát, tünepelő ruhájába öltözött és az istálló gerendájára felakasztotta magát. Mire rátaláltak, már megvolt halva a 20 éves völégény. Öngyilkosságának oka ismeretlen.

Elfogott kasszabetörők. Bács Vaskutról írja tudósítónk: Néhány nap előtt történt, hogy a bács-vaskuti vasúti állomáson feltörték az állomási pénztárt és a vasszekrényt elvitték. 190 korona készpénz és különféle értékpapírok voltak benne. A csendőrség megindította a nyomozást és a pénzszekrényt meg is találták a bács-vaskuti réten. A tetteseket azonban a leg-szorgosabb kutatás dacára sem bírták feltalálni. Hosszas nyomozás után rájuk akadtak. Három fiatal bács vaskuti juhász völégény volt a tettes. A csendőrség megtalálta náluk a pénz egy részét és az értékpapírokat.

A „Zenélő Magyarország” zongora és hegedű zeneműfolyóirat most megjelent XXI-ik füzeté a következő szép s értékes zeneműajánlatokat közli: I. „Alom volt a mi szerelmünk” népdalt. II. Lányi Ernő „Elegiáját” Greizinger Iván emlékére. III. Dr. Potsátkó Géza „Crème Céleste” Polka française-ját. IV. „Got save the Queen” angol nemzeti himnusz 4 kézre. Ily gazdag tartalommal jelenik meg a „Zenélő Magyarország” minden füzeté. Évenként 24 füzet, minden füzet 10—10 oldal tartalommal a legjobban megválasztott kiváló sikerű ujdonságokból összeállítva. Előfizetési ára egész évre 242 oldal tartalomra 12 korona, félévre 6 korona, negyedévre 3 korona. Egyes számok ára 60 fillér. Előfizethető a most folyó IV. évnegyedre a „Zenélő Magyarország” (Klöckner Ede) zeneműkiadóhivatalában, Budapesten, VI. ker., Csengery-u. 62. a honnan jegyzékeket ingyen s bérmentve küldenek.

Felelős szerkesztő:
Dr. BALOGHY ERNŐ,
köz- és váltó-ügyvéd.
Laptulajdonos és kiadó:
BITTERMANN NÁNDOR.

HIRDETÉSEK.

Egyedül elismert kellemes ízű **természetes** has-hajtószer a

Ferencz József keserűviz,
a keserűvizek királya.

Orvostekintélyek bizonyítványai szerint a világhírnek örvendő

FERENCZ JÓZSEF keserűviz

a keserűvizek tulajdonképeni képviselőjének tekintendő, mert páratlan egyenletes, gyors és tartós hatása.

A milleniumi nagy éremmel egyedül tün-tettetett ki.

Kéretik csak **Ferencz József keserűviz,** nem pedig budai vagy egyéb elnevezést használni.

Kapható mindenütt.

10—10 (Az igazgatóság Budapesten.)

Pályázati hirdetés.

Kiszács község óvónói állására ezennel pályázatot nyitunk.

Ez állás javadalmazása a községi pénztárból előleges havi részletekben fizetendő évi 600 korona és szabad lakás.

Felhívjuk mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy kellően felszerelt kérvényüket az óvoda felügyelőbizottságnál **folyó évi november hó 30-ig** nyújtsák be. A tót nyelv tudása megkívántatik. Később érkező kérvények figyelembe nem vétetnek. Kelt Kiszácson, 1900. évi október hó 31-én.

Wodring Ágoston, Vuceseries János,
bizottsági jegyző. 3—1 bizottsági elnök.

646. szám.

bv. 1900.

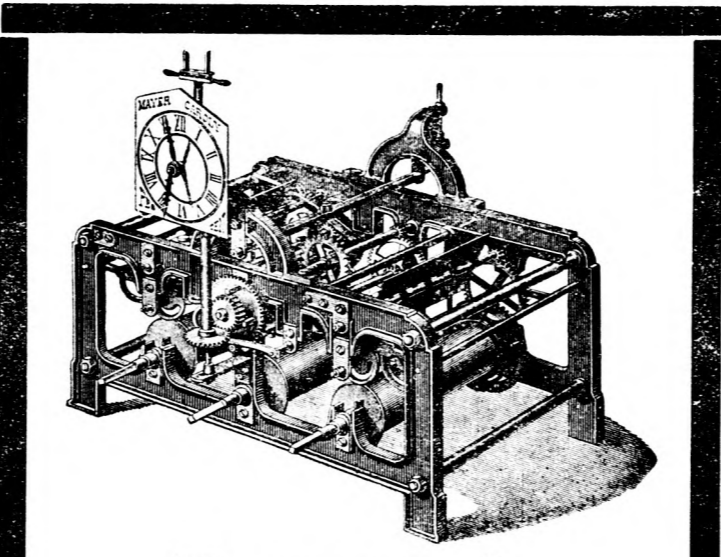
Árverési hirdetés.

Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. § a értelmében ezennel közbírré teszi, hogy az ujvidéki kir. járásbíró-ság 1898. Sp. 204/7. számú végzése által dr. Nemes Sándor ujvidéki ügyvéd által képviselt Kántor és Polákovits ujvidéki cég javára Szombaty Teréz vajszkai és Szombaty Andriás parabutyi lakosok ellen 252 korona 50 fillér tőke, ennek 1897. évi június hó 9-ik napjától számítandó 5% kamatai és eddig összesen 174 kor. 64 fill. perkoltság követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság le- és felülfoglalt és 2317 korona 88 fillérre becsült bor, szobabutor, sertés, eséplőgépgé stb. ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek az 1900. V. 235/9. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis Parabutyon 1900. november hó 16-án délelőtt 10 órakor és Vajszkán alperesek lakásán leendő eszközlésére 1900. évi november hó 16-ik napjának délutáni 4 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hívatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. c. 107. § a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak. Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. § ban megállapított feltételek szerint kifizetendő.

Kelt Hódcsághon, 1900. évi október hó 31-én.

Váczy János,
kir. bir. végrehajtó

Toronyórák,

városházi, laktanyai, vasúti órákat ajánl legjobb kivitelben, legolcsóbb áron és jóállással

MAYER KÁROLY utóda

MÜLLER JÁNOS

államilag kedvezményezett első magyar vaspálya-, épület- és toronyóra-gyára gazberendezéssel

Budapest, VII., Kazinczy-utca 3. (Dohány-utca sarkán).

Alapítási év 1844.

Képes árjegyzéket és költségterveket ingyen és bérmentve küld.

Kész toronyórák raktáron

Budapest és Ó-Becsén (Bácsmegeye). 6—6

Házeladás.

Szelencse városrész Csihás Benő utca 95. sz. a. ház szabad kézből azonnal eladó. Bővebb értesítést ad

Kekezovich János.

2—2

Kiadó lakás.

Zomborban Kossuth-utca 161. számú házban (Sztójkovits-féle ház) egy **erkélyes lakás** azonnal kiadó.

Bővebbet a Hazai biztosító társaság irodájában helyben.

2899. szám.

kig. 1900.

Pályázati hirdetés.

Bács-Almás községben elhoesajítás folytán évi 600 korona javadalmazással egybekötött 2 gyalogrendőri állás üresedett meg. Felhívjuk a pályázni szándékozók, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényüket **folyó évi november hó 20-ig** annál is inkább nyújtsák be, mert a később beérkezők figyelembe vételni nem fognak.

Megjegyeztetik, hogy a rubázatot az illető fél sajátjából köteles beszerezni, míg a fegyverzet felszerelést a község adja.

Bács-Almás, 1900. évi november hó 6-án.

Sommer József, Kulesevits Márton,
jegyző. 2—1 bír.

Szállodaüzlet eladás.

Ó-Becsén a „Vadászkürthöz” címzett szállodai üzlet, mely áll nagy étterem, kávéház, 15 vendégszoba, vendéglős lakás, azonkívül személyzet részére 3 szoba, szép kerthelyiség, Magyar Népkör helyiség 2 szép terem, 2 éléskamra, süresarnok, istálló, kocsiszin, jégverem, jókarban levő omnibusz, hintó, egy közönséges sz-ker vízfordó kocszi, két ló, az üzlethelyiségek mind szépen berendezve, a vendéglős más vállalata miatt, azonnal jutányos áron eladó.

Tudakozódhatni **Morocz Imre** vendéglős-nél Ó-Becsén.

1770. szám.

kig. 1900.

Pályázati hirdetés.

Bajmok községében üresedésbe jött községi rendőrzeti állásra pályázatot hirdettünk.

Felhívjuk pályázni szándékozók, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket alulírt község elöljáróságához **folyó évi november hó 25-ig** annál is inkább nyújtsák be, mert a később beérkezők figyelembe vételni nem fognak.

Ezen állás javadalmazása évi 800 korona havi utólagos részletekben a község pénztárból.

Megjegyeztük, hogy a rubázatot az illető fél sajátjából köteles beszerezni, míg a fegyverzet felszerelést a község viseli.

Bajmokon, 1900. évi november hó 3-án.

Lichtneckert, Kollár József,
jegyző. 3—3 h. bír.

BITTERMANN NÁNDOR és FIA

KÖNYV- ÉS KÖNYVOMDAI INTÉZETE
ZOMBORBAN
A VÁRMEGYE PALOTÁJÁBAN.

---

itt megrendelhetők:

- Váltók.
- Gyászlapok.
- Számlák.
- Levélfejek.
- Névjegyek.
- Eljegyzési és esketési kártyák.
- Sima- és dombornyomatu monogramok.

Községi nyomtatványokból nagy raktár.

Papir- és írószerek a bevásárlási áron.

Könyvkötőmunkák elfogadtatnak és a kiállítási áron szállítatnak.

Községeknek három havi hitel.

A „BÁCSKA” kiadóhivatala.

Telefon szám: 18.

Telefon szám: 18.